

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

9 декември 2010 година*

По дело C-241/09

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Cour d'appel de Брюксел (Белгия) с акт от 29 юни 2009 г., постъпил в Съда на 3 юли 2009 г., в рамките на производство по дело

Fluxys SA

срещу

Commission de régulation de l'électricité et du gaz (CREG),

* Език на производството: френски.

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: г-н J.-C. Bonichot, председател на състав, г-н K. Schiemann, г-н L. Bay Larsen, г-жа C. Toader (докладчик) и г-жа A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 17 юни 2010 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Fluxys SA, от адв. R. Gonne, avocat,

— за Commission de régulation de l'électricité et du gaz (CREG), от адв. L. Cornelis и адв. P. de Bandt, avocats,

— за белгийското правителство, от г-жа M. Jacobs, в качеството на представител, подпомагана от адв. J.-F. De Bock, avocat,

— за чешкото правителство, от г-н M. Smolek, в качеството на представител,

- за правителството на Обединеното кралство, от г-н L. Seeboruth, в качеството на представител,

- за Европейската комисия, от г-жа O. Veynet и г-н B. Schima, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 28 септември 2010 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 1, 2 и 18 от Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и отменяне на Директива 98/30/ЕО (ОВ L 176, стр. 57 и — поправка — ОВ L 16, 2004 г., стр. 75; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 80), както и на член 3 от Регламент (ЕО) № 1775/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 28 септември 2005 година относно условия за достъп до газопреносни мрежи (ОВ L 289, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 201).

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Fluxys SA (наричано по-нататък „Fluxys“) — предприятието оператор на газопреносната мрежа в Белгия, и Commission de régulation de l'électricité et du gaz [Комисията за регулиране на

електричеството и природния газ] (CREG) относно решението на последната от 6 юни 2008 г. за определяне на тарифите за пренос на газ, предназначен за разпределяне на националния пазар за периода 2008—2011 г.

Правна уредба

Право на Съюза

- 3 Член 1, параграф 1 от Директива 2003/55 гласи:

„Настоящата директива установява общи правила за преноса, разпределението, доставката и съхранението на природен газ. Тя излага правилата за организацията и функционирането на сектор[а за] природен газ, достъпа до пазара, критериите и процедурите, които са приложими за даването на разрешения за пренос, разпределение, доставка и съхранение на природен газ и експлоатацията на [мрежи].“

- 4 Член 2, точка 3 от Директива 2003/55 дава следното определение на понятието „пренос“:

„„пренос“ означава транспортирането на природен газ по мрежа от газопроводи с високо налягане, различна от добивна тръбопроводна мрежа, с оглед на доставянето му до клиенти, но без да се включва доставката.“

5 Член 18, параграф 1 от Директива 2003/55 гласи:

„Държавите членки следва да осигурят осъществяването на система за достъп на трети страни до преносната и разпределителната [мрежа] и съоръженията за [ВПГ] на базата на публикувани тарифи, които важат за всички привилегирани клиенти, включително предприятия доставчици, и се прилагат обективно и без дискриминация между потребителите на [мрежата]. Държавите членки следва да гарантират, че тези тарифи или методологиите, които определят изчисляването им, са одобрени преди влизането им в сила от регулаторен орган, упоменат в член 25, параграф 1, и тези тарифи — и методологиите, когато се одобряват само методологии — са публикувани преди влизането им в сила.“

6 В член 3, параграф 1 от Регламент № 1775/2005 се уточнява следното:

„Тарифите или методиките, използвани за тяхното изчисление, които операторите на [газопреносни мрежи] прилагат и които се одобряват от регулаторните органи съгласно член 25, параграф 2 от Директива 2003/55[...], трябва да бъдат прозрачни, да вземат предвид необходимостта от надеждност на системата и нейните подобрения и да отразяват реално направени разходи, доколкото такива разходи съответстват на разходи, направени от ефективен и структурно сравним оператор на мрежа, да са прозрачни, като същевременно включват добавяща норма на възвръщаемост на инвестициите, и когато е приложимо, да вземат под внимание сравнителните тарифи, определени от регулаторните органи. Тарифите или методиките, използвани за тяхното изчисление, се прилагат по недискриминационен начин.

[...]

Национално право съгласно преюдициалното запитване

- 7 В Белгия разпределението на природен газ е уредено със Закона от 12 април 1965 г. за преноса на газообразни и други продукти по тръбопроводи (Moniteur belge от 7 май 1965 г., стр. 5260). Видно от акта за преюдициално запитване, релевантните за спора по главното производство разпоредби към момента на постановяване на настоящото решение се съдържат в този закон в редакцията му от Закона от 10 март 2009 г. за изменение на Закона от 12 април 1965 г. за преноса на газообразни и други продукти по тръбопроводи (Moniteur belge от 31 март 2009 г., стр. 25173, наричан по-нататък „Законът за газа“).

- 8 Член 1, точка 7bis от Закона за газа дава следното определение на „транзит“:

„Дейността по пренос на природен газ без разпределение и доставка на белгийска територия.“

- 9 Член 15/5 quater от същия закон гласи:

„§ 1. Операторът на газопреносна мрежа, операторът на съоръжение за съхранение на природен газ и операторът на съоръжение за [втечен природен газ] подават индивидуално до [CREG] искане за одобрение на съответните им тарифи, както и на тарифите за спомагателните услуги. Те публикуват поотделно одобрените тарифи за съответните дейности в съответствие с насоките в настоящата глава.

[...]

§ 4. Операторите внасят за одобрение в [CREG] предложение за приходи и за тарифи, изготвени на основата на посочените в член 15/5bis общи приходи.

[...]

10 Член 15/5 quinquies, параграф 1 от посочения закон гласи:

„[...] разпоредбите на настоящата глава и Кралският указ от 8 юни 2007 г. относно методологията за определяне на общите приходи, включващи справедлива печалба, общата тарифна структура, основните принципи в областта на тарифите, процедурите, публикуването на тарифите, годишните отчети, осчетоводяването, ограничаването на разходите, разликите в приходите на операторите и обективната формула за индексирание, посочени в Закона от 12 април 1965 г. относно преноса на газообразни и други продукти по тръбопроводи в редакцията му, публикувана в *Moniteur belge* от 29 юни 2007 г., са приложими към тарифите за транзит на природен газ и към оператора на газопреносна мрежа, който изпълнява дейност по транзит, при съблюдаване на следните дерогации:

1° тарифите са приложими за срокове, определени с договор между оператора на газопреносната мрежа и нейните потребители;

2° за да се осигури стабилност на цените за определен срок, посоченият в член 5/5bis, параграф 2 регулаторен период може да надхвърля четири години;

3° справедливата печалба за транзит се определя в съответствие с членове 4—8 от посочения по-горе кралски указ от 8 юни 2007 г., като се има предвид, че:

- a) първоначалната стойност на регулирания актив за транзит към 31 декември 2007 г. се одобрява от [CREG] по предложение на оператора, като се вземат под внимание всички съоръжения за пренос, разположени в Белгия и използвани за транзита;
- b) производението от коефициента бета и премията за риск като компонент на нормата на възвръщаемост R, посочена в член 6 от споменатия по-горе кралски указ, се определя на 7 %;

[...]“

- ¹¹ В член 15/19 от Закона за газа се посочва, че договорите, сключени преди 1 юли 2004 г. в съответствие с член 3, първа алинея от Директива 91/296/ЕИО на Съвета от 31 май 1991 година относно транзита на природен газ през мрежи (ОВ L 147, стр. 37) (наричани по-нататък „заварените договори“), продължават да бъдат валидни и да се изпълняват в съответствие с разпоредбите на посочената директива.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- ¹² През 2007 г. в съответствие с член 15/5 quater от Закона за газа Fluxys представя за одобрение от CREG предложения за тарифи за периода 2008—2011 г., от една страна, за дейностите по пренос на газ, предназначен за разпределение в друга

държава (наричани по-нататък „транзит“), и от друга страна, за дейностите по пренос на газ, предназначен за разпределение в Белгия (наричани по-нататък „предоставяне“) и за съхранение.

- 13 Що се отнася до предложенията за тарифи, свързани с дейностите по транзит, CREG приема две решения, съответно на 15 май и на 6 юни 2008 г. С решение на Cour d'appel de Bruxelles [Апелативния съд на Брюксел] от 10 ноември 2008 г. действието на тези решения е спряно поради prima facie незаконосъобразния им характер.
- 14 Що се отнася до предложенията за тарифи на Fluxus, свързани с дейностите по предоставяне и съхранение, CREG отказва да ги одобри и с решение от 19 декември 2007 г. сама определя временни тарифи, като освен това разпорежда на това предприятие да представи нов бюджет, включващ новите предложения за тарифи. След представянето на тези предложения, на 6 юни 2008 г. CREG приема ново решение, с което определя временни тарифи за дейностите по предоставяне и съхранение. В това решение тя посочва, че въз основа на предоставените от Fluxus данни не може да установи какво е разпределението на разходите за различните дейности по пренос, извършвани от последното, и че поради това е пристъпила към преизчисляване и преразпределяне на разходите между тези дейности. Въз основа на това изчисляване CREG решава за дейностите по предоставяне да определи тарифи, по-ниски от предложените от това дружество.
- 15 Тъй като не е съгласно с приложения от CREG метод за определяне на тарифите за предоставяне и съхранение, на 27 юни 2008 г. Fluxus предявява жалба пред Cour d'appel de Bruxelles с искане за спиране и отмяна на отнасящото се до тези тарифи решение от 6 юни 2008 г. Fluxus твърди, че CREG неправилно е преразпределила една част от оперативните разходи за дейността по предоставяне към тази по транзит. То поддържа по-специално, че CREG не е спазила Закона

за газа, установяващ различни правила за изчисляване на тарифи, от една страна, за дейностите по транзит и от друга, за дейностите по предоставяне и съхранение, като за всички тези дейности CREG е приложила едни и същи правила.

- 16 В спора по главното производство CREG посочва, че уредбата на Европейския съюз, и в частност Директива 2003/55, не допуска национална правна уредба като тази, която е в сила в Белгия и която за всеки вид пренос на природен газ предвижда отделен метод за изготвяне на тарифи.
- 17 В акта за преюдициално запитване Cour d'appel de Bruxelles подчертава, че решаването на спора е свързано с изследване на белгийското законодателство, и в частност на член 15/5 quinquies от Закона за газа, изменен със Закона за газа от 2009 г., от който е видно, че методът за определяне на тарифите за дейностите по транзит е различен от този, който се прилага за определянето на тарифите за другите дейности по пренос на природен газ. Съгласно това законодателство разходите, свързани с експлоатацията на мрежата за всички дейности на оператора, не могат да бъдат взети предвид при определянето на тарифите за дейностите по транзит. С оглед на тези съображения запитващата юрисдикция спира действието на решението на CREG от 6 юни 2008 г.
- 18 При тези обстоятелства Cour d'appel de Bruxelles решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Допускат ли членове 1, 2 и 18 от Директива [2003/55] и член 3 от Регламент [№ 1775/2005] за дейността по транзит в националните законодателства да се предвиди специален тарифен режим, който дерогира правилата, уреждащи дейността по пренос, въвеждайки в нея разграничение между „предоставяне“ и „транзит“?“

Производство пред Съда

- 19 С писмо от 7 април 2010 г., постъпило в секретариата на Съда на 28 април същата година, представителите на Fluxus уведомяват Съда, че „[е било] сключено споразумение с CREG [...] за прилагане на тарифен режим, който вече не се основава на разграничение между пренос за целите на страната и транзит, а отразява на основата на еднаква методология разходите, които са свързани с предоставянето на услугите за всяка от дейностите и които са ѝ присъщи“. В това писмо се посочва също, че „съгласно предвиденото в споразумението Fluxus се отказва от всички правни основания, изложени пред Cour d'appel de Bruxelles срещу решенията на CREG, в това число и от правните основания, свързани с разграничението [между] транзит и пренос в страната“, единствено без правното основание за заварените договори, предмет на изключение.
- 20 Предвид писмото Съдът иска от запитващата юрисдикция да му посочи какви са последиците от този отказ по отношение на производството за постановяване на преюдициално заключение.
- 21 С писмо, постъпило в секретариата на Съда на 17 май 2010 г., Cour d'appel de Bruxelles уведомява, че поддържа преюдициалното си запитване, тъй като независимо от частичното оттегляне на Fluxus решението на CREG от 6 юни 2008 г. не е оттеглено и „Fluxus поддържа искането си за неговата отмяна“ в частта относно правните основания, извън оттеглените, свързани с неспазването на установените в Закона за газа правила за метода на изчисляване на тарифите. Освен това Cour d'appel de Bruxelles уведомява Съда, че по силата на член 825 от белгийския съдебен кодекс валидността на частичното оттегляне на Fluxus „зависи от съгласието на ответната страна“ и че в рамките на главното производство CREG не е дала такова съгласие. Накрая Cour d'appel de Bruxelles добавя,

че „по въпроси, свързани с обществения ред“, има пълна юрисдикция, така че не е длъжен да се произнася само по изложените от страните правни основания.

- 22 С писмо, постъпило в секретариата на Съда на 1 юни 2010 г., белгийското правителство уведомява Съда, че вследствие на изпратеното на основание член 258 ДФЕС официално уведомително писмо от Европейската комисия във връзка със Закона за газа същият е изменен в частта му относно тарифите за транзит със Закона от 29 април 2010 г. за изменение на Закона от 12 април 1965 г. за преноса на газообразни и други продукти по тръбопроводи (Moniteur belge от 21 май 2010 г., стр. 31397).
- 23 От представената на Съда преписка по делото е видно също, че с решение от 8 юли 2010 г. Cour constitutionnelle [Конституционният съд] отменя ex tunc горепосочения закон от 10 март 2009 г. по-специално поради противоречието му с Директива 2003/55 и с Регламент № 1775/2005.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

- 24 С писмо от 17 ноември 2010 г. CREG иска възобновяване на устната фаза на производството, като по същество твърди, че „въпросът за валидността, както и за прилагането във времето на въведеното с член 32, параграф 1 от Директивата за газа изключение във връзка с[ъс заварените] договори“ трябва да бъде подложен на обсъждане при условията на състезателност, тъй като в заключението си генералният адвокат се основал на обстоятелства и съображения, които били изцяло нови и по които CREG нямала възможност да изложи становището си.

- 25 В това отношение следва да се напомни, че Съдът може служебно или по предложение на генералния адвокат, както и по искане на страните, да разпреди възобновяване на устната фаза на производството в съответствие с член 61 от своя процедурен правилник, ако смята, че делото не е достатъчно изяснено или че трябва да бъде решено въз основа на довод, който страните не са разисквали (вж. по-специално Решение от 8 септември 2009 г. по дело Liga Portuguesa de Futebol Profissional и Bwin International, C-42/07, Сборник, стр. I-7633, точка 31, както и цитираната съдебна практика).
- 26 За сметка на това Статутът на Съда на Европейския съюз и Процедурният правилник на същия не предвиждат възможност страните да представят становища в отговор на заключение на генерален адвокат (вж. Решение по дело Liga Portuguesa de Futebol Profissional и Bwin International, посочено по-горе, точка 32).
- 27 След като изслуша генералния адвокат, Съдът счита, че молбата за възобновяване на устната фаза от производството трябва да се отхвърли, доколкото вече липсва основание да се отговаря на преюдициалния въпрос.

По преюдициалното запитване

- 28 От практиката на Съда е видно, че само националните юрисдикции, които са сезирани със спора и които трябва да поемат отговорността за последващото му съдебно решаване, могат да преценят — предвид особеностите на всяко дело — както необходимостта от преюдициално заключение, за да могат да

постановят решение, така и релевантността на въпросите, които поставят на Съда (вж. по-специално Решение от 15 юни 1995 г. по дело Zabala Erasun и др., C-422/93—C-424/93, Recueil, стр. I-1567, точка 14).

- 29 Въпреки това при използването на правото си на преценка националният съд изпълнява, заедно със Съда, функция, която им е възложена съвместно с оглед гарантиране на спазването на правото при прилагането и тълкуването на правото на Съюза. Поради това проблемите, които могат да възникнат при упражняването на правото на преценка от националния съд, и поддържаните от същия в рамките на член 267 ДФЕС отношения със Съда спадат изключително към приложното поле на нормите от правото на Съюза (вж. Решение по дело Zabala Erasun и др., посочено по-горе, точка 15).
- 30 В това отношение е необходимо Съдът да е запознат с фактическия и правен контекст на спора по главното производство, тъй като предоставените с актовете за преюдициално запитване сведения служат не само да позволят на Съда да даде полезни отговори, но и да дадат на правителствата на държавите членки, както и на другите заинтересовани страни, възможност да представят становища в съответствие с член 23 от Статута на Съда. Съдът трябва да следи тази възможност да се спазва, предвид факта че по силата на тази разпоредба само актовете за преюдициално запитване се съобщават на заинтересованите страни (Решение от 1 април 1982 г. по дело Holdijk и др., 141/81—143/81, Recueil, стр. 1299, точка 6, както и Определение от 28 юни 2000 г. по дело Laguillaumie, C-116/00, Recueil, стр. I-4979, точка 14).
- 31 Макар Съдът да трябва да може в най-голяма степен да разчита на преценката на националния съд по отношение на това доколко отправените до него въпроси са необходими, той трябва да има възможност да прави всяка присъща на изпълнението на собствените му функции преценка по-специално за да провери,

както всяка юрисдикция е длъжна да направи, дали има компетентност (Решение *Zabala Erasan* и др., посочено по-горе, точка 16).

- 32 В настоящия случай от писмата, постъпили в Съда след подаването на преюдициалното запитване, е видно, от една страна, че Fluxys се отказва от изложените пред запитващата юрисдикция правни основания относно незаконосъобразността на метода за определяне на тарифи, използван от CREG в обжалваното пред запитващата юрисдикция решение, и че вече поддържа искането си за отмяна на обжалваните пред *Cour d'appel de Bruxelles* решения единствено в частта им относно заварените договори, които са предмет на изключение в съответствие с член 32, параграф 1 от Директива 2003/55. От друга страна, вследствие на решението на *Cour constitutionnelle* от 8 юли 2010 г. приложимата от запитващата юрисдикция национална правна уредба вече не е тази, която тя е взела предвид в рамките на преюдициалното запитване.
- 33 При тези обстоятелства Съдът може единствено да констатира, от една страна, че националната правна уредба по спора по главното производство вече не е същата като тази, която *Cour d'appel de Bruxelles* е изложил в акта си за преюдициално запитване, дори националните норми, отново приложими вследствие на горепосоченото решение на *Cour constitutionnelle*, да пораждат съгласно тази юрисдикция същия въпрос по отношение на съвместимостта им с правото на Съюза, както и нормите, които са отменени от това решение, и от друга страна, че жалбоподателят в главното производство вече не се позовава на нарушение от страна на CREG на член 15/5 *quinquies* от Закона за газа.
- 34 Оттук следва, че предвид развитието на спора пред запитващата юрисдикция Съдът не може да се произнесе по отправения му въпрос, както от процедурна гледна точка, така и от гледна точка на приложимото право.

По съдебните разноси

- ³⁵ С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

На преюдициалния въпрос, отправен по дело C-241/09, вече липсва основание да се отговаря.

Подписи